

TER BESLUITVORMING

Aan: SOE

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Nee**

nota

Ntb kamerbrief betrouwbare, toekomstbestendige en toegankelijke examens

Aanleiding

In deze kamerbrief informeert u de Kamer over uw inzet op een examenstelsel dat betrouwbaar, toekomstbestendig en toegankelijk is. Er ligt ook een aantal toezeggingen en moties over de examens. Die worden in deze brief afgedaan.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de bijgevoegde brief te ondertekenen en in te stemmen met verzending aan de Kamer vóór het zomerreces.

Kernpunten

U begint de brief met het benadrukken dat het centraal examen een belangrijke maatschappelijke functie vervult door de kwaliteit, vergelijkbaarheid en waarde van diploma's te borgen, bij te dragen aan kansengelijkheid en een objectieve maatstaf te bieden voor vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt. U geeft aan in te zetten op een betrouwbaar, toekomstbestendig en toegankelijk examenstelsel, waarbij er nadrukkelijk aandacht is voor de uitvoerbaarheid voor scholen en leraren. In de brief behandelt u vervolgens achtereenvolgens de volgende onderwerpen:

- Schoolexamens:
 - Stg. Cito heeft in opdracht van OCW onderzoek uitgevoerd naar de toetstechnische kwaliteit van het schoolexamen. Dit onderzoek was een aanbeveling uit het stelselonderzoek van de Inspectie van het Onderwijs uit 2023.¹ Er is toegezegd dat de Kamer begin 2026 het rapport zou ontvangen, maar het rapport wordt nu enkele maanden later naar de Kamer gestuurd.
 - Vanwege de beperkte respons geeft het onderzoek geen landelijk representatief beeld, maar de uitkomsten bieden wel duidelijke aanknopingspunten voor verdere versterking.
 - Het onderzoek laat zien dat de basis voor kwalitatief goede schoolexamens aanwezig is, maar dat de kwaliteit verschilt tussen scholen. Versterking van toetsdeskundigheid en een meer schooleigen invulling van het SE zijn aandachtspunten.
 - In de implementatie van het herziene curriculum staat het versterken van het curriculumbewust handelen van docenten centraal. Dit biedt kansen om de kwaliteit van de schoolexamens verder te verbeteren.

**Onderwijsprestaties en
Voortgezet Onderwijs**

Van

Datum

12 juni 2026

Referentie

64446875

Bijlagen

- 1) Onderzoeksrapport Cito kwaliteit schoolexamens
- 2) Onderzoeksrapport KBA passend examineren

Intern OCW afgestemd

¹ Kamerstuk 31.289, nr. 559

- Ook de Onderwijsraad onderstreept in het recent verschenen rapport *Kijk anders naar toetsing* het belang van kwalitatief goede schoolexamens. U doet een toezegging dat de Kamer na de zomer een beleidsreactie ontvangt op het rapport van de Onderwijsraad over toetsing en de rol van schoolexamens.
- Digitaal centraal examineren:
 - Sinds 2025 onderzoeken CvTE, DUO, Cito en OCW samen hoe digitale centrale examens flexibeler, toegankelijker en beter passend bij vakinhoudelijke vaardigheden kunnen worden ingezet, met oog voor praktische uitvoerbaarheid.
 - Binnen het programma worden onder meer AI-toepassingen verkend, zoals een tool die docenten ondersteunt bij het maken van toetsvragen, maar waarbij de autonomie van docenten altijd voorop blijft staan.
- Motie Haage over schrijfvaardigheid Nederlands:
 - In het Tweeminutendebat Toetsen en Examens van 11 september 2025 heeft voormalig Kamerlid Haage een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht te verkennen op welke wijze schrijfvaardigheid Nederlands in de toekomst beter te toetsen valt in het centraal examen (CE).² De aangenomen motie roept op de Kamer hier vóór de zomer van 2026 over te informeren.
 - In de nieuwe examenprogramma's voor het vmbo wordt schrijfvaardigheid bij het vak Nederlands uitgebreider getoetst in het centraal examen, waarbij digitalisering kansen biedt voor rijkere en authentiekere schrijfopdrachten en passende beoordelingsmethoden.
 - Omdat deze wijzigingen een grote impact kunnen hebben op scholen, wordt de komende periode onderzocht hoe de digitale toetsing van schrijfvaardigheid uitvoerbaar kan worden ingericht. U doet een toezegging dat de Kamer hierover na de zomer van 2027 wordt geïnformeerd.
- Motie Boomsma over het nakijken van schrijfopdrachten:
 - Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel voor de herziening van wettelijke grondslagen onderwijskundige kerndoelen op 26 november 2025 heeft Kamerlid Boomsma een motie ingediend die het kabinet oproept om de les- en administratieve lasten zo in te richten dat leraren voldoende tijd hebben om schrijfopdrachten van leerlingen na te kijken.
 - Uit een vragenlijst onder leraren blijkt dat een ruime meerderheid onvoldoende tijd heeft om schrijfopdrachten zorgvuldig na te kijken en feedback te geven; circa 70% geeft daardoor soms minder of kortere schrijfopdrachten dan gewenst, waarbij kleinere klassen en meer ingeroosterde nakijktijd als belangrijkste oplossingen worden genoemd.
 - U geeft aan dat werkdruk en administratieve lasten verschillen per school en individu, waardoor een uniforme oplossing ontbreekt. Samen met sociale partners wordt onderzocht hoe het gesprek hierover op scholen kan worden gestimuleerd en voor de zomer volgt een bredere aanpak richting de Kamer.

² Motie 31293, nr. 838

- Passend examineren en deskundigenverklaring:
 - Onderzoeksbureau KBA heeft in opdracht van OCW onderzoek uitgevoerd naar passend examineren. Het onderzoeksrapport wordt met de brief naar de Kamer gestuurd.
 - Het onderzoek laat zien dat scholen over het algemeen goed bekend zijn met de mogelijkheden voor passend examineren, maar behoefte hebben aan meer duidelijkheid over complexe situaties, met name rond aangepaste PTA's en deskundigenverklaringen. Deze inzichten worden gebruikt om de ondersteuning verder te verbeteren.
 - In 2029 vindt opnieuw onderzoek plaats om te evalueren of de informatievoorziening en ondersteuning beter aansluiten bij de behoeften van scholen.
- Ontwikkeling naar een inclusiever examenlandschap:
 - In het commissiedebat Toetsen en Examens van 15 mei 2025 is toegezegd te verkennen hoe meer vso-scholen in aanmerking kunnen komen voor een examenlicentie.³ Met een examenlicentie kan een school zelfstandig het eindexamen afnemen en diploma's uitreiken.
 - Eerder is de Kamer al geïnformeerd dat een examenlicentie voor veel vso-scholen niet passend is, onder meer vanwege de organisatorische en personele vereisten die hieraan verbonden zijn.
 - In deze brief geeft u een nieuwe update. Voor vso-scholen waarvoor een examenlicentie passend is, zijn de aanvraagprocedure en informatievoorziening vereenvoudigd en verbeterd, met aanvullende ondersteuning via het Expertisepunt passend examineren vo. Daarnaast wordt ingezet op duurzame examensamenwerkingen tussen vso- en reguliere vo-scholen, zodat meer vso-leerlingen via het reguliere eindexamen een diploma kunnen behalen en kennis over passend examineren wordt versterkt.

Datum
12 juni 2026

³ TZ202505-042